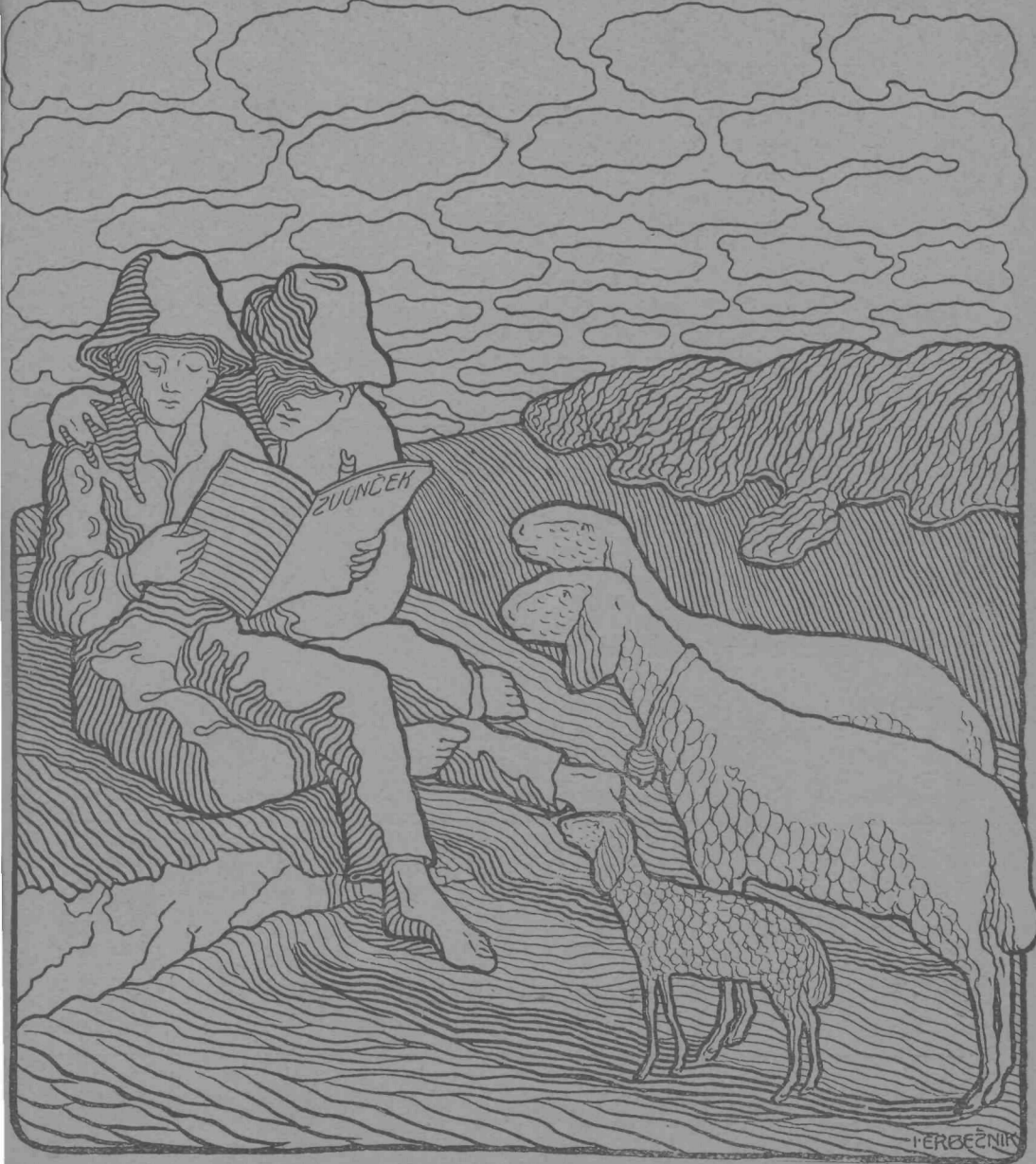

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XIV.

MALI SRPAN 1913.

ŠT. 7.

Vsebina:

1. <i>E. Gangl: Čele Kula.</i> (1809.—1878.) Pesem.	145
2. <i>R. G.: Bajka o biserni roži.</i> Konec.	146
3. <i>V kraljestvu narcisa.</i> Vinjeta.	148
4. <i>Cvetko Gorjančev: O petelinu, ki je pel, pa so ga zaklali.</i>	149
5. <i>H.: Naš angelček je umrl.</i>	150
6. <i>Boltarov Miha: Vijolica.</i>	151
7. <i>Tone Rakovčan: Pesem.</i>	151
8. <i>Nataša, Sonja in Živko Lapajnetovi.</i> Podoba.	152
9. <i>Dr. Ivan Lah: Balkan.</i> (S 4 podobami.) Konec.	153
10. <i>Fran Žgur: Trije žarki.</i> Pesem	160
11. <i>I. L—č: Materi.</i> Pesem.	161
12. <i>Davorinov: Oj, ta vetrček!</i> Pesem.	161
13. <i>Borisov: Beg zime.</i> Pesem.	161
14. <i>Ivna: Sredi polja.</i> Pesem.	162
15. <i>E. S. Thomson — Drag. Humek: Mačka s smetišča.</i>	162
16. Pouk in zabava: Zastavica v podobah. — Rešitev in rešilci. — Vladarji-zdržniki. — Krokodili kot domače živali. — Bolgarsko junaštvo. — Smrt gluhonemega otroka. — Pes je nevaren človeškemu zdravju. — Ogromna sveča. — Kotiček gospoda Doropoljskega. — Kotičkove risbe	165—168

Danes začenjamo drugo polletje. — Kdor ni plačal vseletne naročnine, naj jo sedaj takoj obnovi! — Vse prijate jice in prijatelje „Zvončka“ nujno prosimo, naj porabijo ta mesec v to, da pomnože število naših naročnikov! Vsakemu bodi geslo: **„Zvončku“ moram še ta mesec pridobiti vsaj enega novega naročnika!** — Na delo! Kdor trka, temu odpro! — Že danes opozarjamo svoje naročnike, da priobčimo v prihodnji številki lepo izvirno podobo v barvotisku. — Vaša skrb bodi, da jo vidijo tudi že novi naročniki, **ki so jim na razpolago še vse letošnje številke!**

Slovensko Abecedo za ženska ročna dela

priporoča **Milena Kiferle**, učiteljica ženskih ročnih del
v Ljubljani, Dolenjska cesta 21.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrto leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Idriji.

Štev. 7.

V Ljubljani, 1. malega srpana 1913.

Leto XIV.

Čele Kula.

(1809—1878).

Stoji tam mesto Niš, stoji
in v turški sužnosti ječi.

A Srb si iz trpljenja
želi osvobojenja.

Kdo toliko moči ima,
da narodu pogum vzravna?

Kje je junak, da z rajo
gre na osvetno vstajo?

In Štefan Sindjelič vzdrhti,
od jada stisne meč v pesti.

Glas gre po očetnjavi:
„Z menoj na ples krvavi!“

A Turka je nešteti broj —
kako šibkejši v bran mu stoj?

In v jarke za okopi
z junaki Štefan stopi.

Da vragu se ustavi pot,
smodnika vsujejo povsod.

Le iskre ene treba —
in vse zleti do néba!

Naval je Turka strahovit,
za Srbom pada Srb ubit.

Že v srbsko taborišče
si dušman pota išče.

Tedaj pa Sindjelič veli:
„Nihče ne sme mu živ v pesti!“

Trenutek le . . . grom . . . strela . . .
Smrt Srbe je objela . . .

Ker živih borcev ni dobil,
se paša je raztogotil.

In črne misli snuje,
krvnikom poveljuje:

„Ker živih psov mi ni v roké,
mrličem vzemite glavé!“

Na nečloveško delo
šli Turki so veselo.

In vzdati jih v stolp veli . . .
In Čele Kula tam stoji.

In glava tam ob glavi
strmi in nemo pravi:

„O, bratje, glejte, čujte nas —
maščujte nas, maščujte nas!“

E. Gangl.

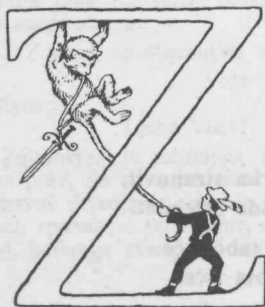

R. G.:

Bajka o biserni roži.

(Konec.)

II.

daj je vedel lišček vse! Vzdignil je krilca, se spustil v gluho noč in plul, dokler mu niso opešale slabe moči. Počil je malo na vrhovih in zopet zletel. Ko je solnce obsvetilo gore, je bil na strehi Darkovega doma in zapel pesemco. Darko pa je prignal živinco iz hleva, in šli so na planine.

Drugi dan se je Darko poslovil od dobrih ljudi. Vzel je s seboj majhen lonček in velik oster nož, kakor mu je lišček naročil. Dve noči je spal pod milim nebom, tako dolga je bila pot v gore. Tretji dan sta prišla do konca. Ko je solnce zašlo, sta se pomikala počasi in previdno dol v grapo. Lisica je rada dala mleka. Čarovnica je imela v sebi čudno moč, da je ukrotila vsako divjo stvar. In bežala sta z mlekom po drugi strani nazaj gor, da bi ne srečala hudobne starke.

Ko je tema legla na zemljo in je mesec priplaval na nebo, je šla tudi čarovnica po mleko. Pa lisica ji ga ni dala, ker ga ni imela več. In nasuvala jo je razjarjena zlodejka, da je ječala uboga stvar.

Medtem je pa poiskal Darko z liščkom ledino, kjer je rasla marjetica z zlatimi prašniki in srebrno čašo. Že od daleč se je lesketala v luninem svitu.

Ko je kača zagledala dečka, je privzdignila glavo, se spela kvišku in čakala pripravljena na boj. Darko se ji je približal z lončkom v roki. Ko je zagledala mleko — svojo običajno hrano — se je pomirila in hlastno pila. Darko je vzel nož, zamahnil — in glava je kači odletela. Pred njim pa je stala njegova sestra Darinka, objela bratca in se mu zahvalila za rešitev. Potem pa mu je velela:

»Izderi marjetico, pod korenino je ključek, in zbeživa, da nas ne doide čarovnica!«

Darko je daleč stran vrgel marjetico, izkopal ključek, in bežala sta čez drn in strn, da ne prideta v roke hudobne starke, ki mora kmalu priti na ta kraj.

Ponoči sta bežala, podnevi pa sta se plaho skrivala po grmovju in za skale. Lišček jima je bil za kašipota. Tako sta prišla tretjega dne do hiše, kjer so prebivali dobri ljudje. In sprejeli so ju oba.

Tudi oni so imeli sinčka, ki je nekega dne izginil, da niso vedeli, kam in kako.

Morda je tudi njega odvedla čarovnica!...

III.

Darko še ni končal dela! Treba je bilo rešiti starše in grad.

Pa velik zmaj je stražil razvaline in vrt! Kako ga usmrtiti? —

Zopet je bil lišček, ki ju je rešil iz zadrege. Sedel je na grajske razvaline in opazoval čarovnico, ki je vsako jutro navsezgodaj prišla iz svojega brloga in krotila zmaja. Prerezala si je žilo na roki, in kri ji je kapljala v dlan.

Zmaj je lizal kri, starka pa mu je govorila: »Pij, da bo silna tvoja moč in pazno tvoje oko! Kdor se približa grajskemu vrtu, naj pogine v tvojem žrelu!«

Nato je odšla čarovnica nazaj proti gozdu, lišček pa je s kljunčkom pobiral za njo kaplje krvi, ki so pronicale iz njene rane na zemljo. Potem je zletel nazaj na streho in priklical Darka in Darinko.

Šla sta z njim čez goro. Na vrhu sta že zagledala grajske razvaline, pred vrtom v prahu pa je ležal zvit zmaj. Ko sta prišla v dolino na rob gozda, ju je zagledal zmaj. Rjovel je in odpiral peneče se žrelo.

Lišček je priletel Darku na ramo in dejal: »Starkina kri je ukrotila zmaja. Tudi jaz sem popil te krvi, da se je zmešala z mojo, in dvojna je sedaj njena moč! Ukrotila bo zmaja, in podložen vama bo!«

»Kako nama hočeš dati te krvi?« sta ga vprašala.

»Usmrtiti me morata, in zmaj naj liže mojo kri!«

Prestrašila sta se otroka, ko sta to slišala. Da bi usmrtila liščka, ki jima je storil toliko dobrega! Tega nista mogla storiti!

A druge rešitve ni bilo...

Lišček pa je silil: »Storita, kar sem vama rekel, dovršil sem veliko nalogo, in bolje je zame in za vaju, da me usmrtita!«

S težkim srcem je vzel Darko nož in prerezal ptičku vrat, kri je curljala v Darkino dlan. Ko je kri stekla, je stal pred njima deček, ljub in prijazen.

Razložil jima je svojo usodo: »Jaz sem isti deček, za katerim žalujejo oni ljudje, ki so vaju vzeli pod streho. Čarovnica me je zaklela, ko me je dobila samega v gozdu — daleč od domače hiše. Nabiral sem jagod in zašel globoko v gozd. Tako sem prišel do njene bajte, in za kazen me je začarala v liščka tako dolgo, dokler me kdo ne umori.

In vidva sta me rešila zakletstva in jaz sem vama pomagal.«

Deček se je vrnil k svojim staršem, Darko in Darinka pa sta se bližala gradu. Pogumno sta stopala proti zmaju, ki je krvoločno čakal svoje žrtve.

Ko pa je zagledal krvavo dlan Darkino, je iztegnil jezik iz žrela in lizal kri. Darko pa mu je pravil:

»Pij, da boš nama krotak, čarovnici pa sovražen! Pij in povrni se v log k svoji gospodarici — in končaj njeno hudobno življenje!«

In zmaj je bil pokoren in podložen.

Lomastil je z velikimi šapami proti gozdu in čarovnica je priletela iz bajte gledat, ko je slišala rjojenje. Zmaj pa ji je bil sovražen in jo je pogoltnil...

*

*

*

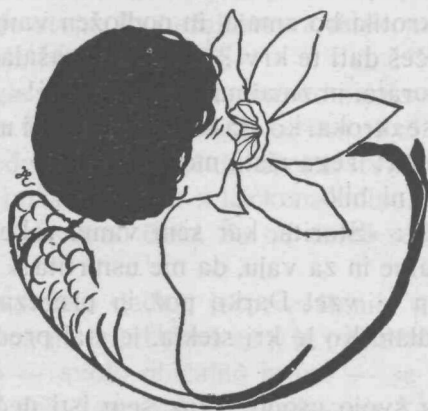
Darko je odklenil zarjavela grajska vrata, ki so se z velikim hruščem odpahnila. Vrt je bil prerasten z osatom in koprivami, na gredi sredi vrta pa je ležal odtrgan cvet — biserne rože.

In izdril je Darko rožo, in pobrala je Darinka cvet ter ga vrgla čez ograjo... Zamaknjena sta čakala, kaj bo!

Nista vedla, kako je prišlo, pa osat in koprive so izginile, in obdajal ju je vrt, lep kakor nekdaj. Pribrenčale so čebelice in prifrčali so metuljčki, zavel je lahen vetrček po vzcvetelih gredah, in zavladała je po vrtu prejšnja sreča.

Razvaline so odpadle, ponosno se je dvigal v solncu grad. V gradu pa je vse oživeło. Starši so prihiteli na vrt, da objamejo otroka.

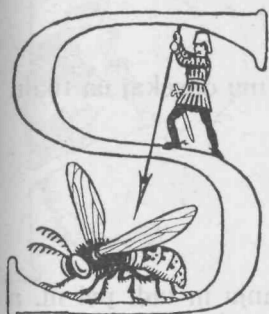
Na gredo sredi vrta pa so vsadili skromno rožo s temno rdečimi cvetovi...

V kraljestvu narcisa

CVETKO GORJANČEV:

O petelinu, ki je pel, in so ga zaklali.

Sosedovi so imeli velikega in lepega petelina; najbrž je bil največji in najlepši v vasi. Mali Jakec ga je imel jako rad, ker se mu ni umaknil, ko je šel za njim, da bi ga ujel. In ko ga je ujel, ga je prijel z eno roko za veliko mahadravo rožo, z drugo pa za še daljši rdeči podbradek in ga zajahal. Ko ga je spustil, se junak še razjezil ni, da bi bil zakokodakal, ampak odšel je z dostojanstvenim mirnim korakom kakor v taktu marša izmed nožic razposajencu; pri tem je moral visoke krivčke v repu ponižati, da so se vlekli za njim po tleh.

Neko nedeljo jutro so šli meščani k prvi maši. Sosedov petelin je zapel na svislih dnevu: »Kikiriku!« Lepo je zapel, kakor bi bil muzikontar na svatbi.

Ljudje pa so rekli — sam ne razumem, kako so prišli na tisto misel — tako so rekli:

»Uh, kako ta petelin nastrašansko grdo poje! Tega ni preslišati!«

Vsak je rekel še posebe:

»Jaz bi ga ne trpel pri hiši, da bi tako grdo pel, tako čisto narobe, saj noben petelin ne poje tako, ampak vsak drug začne z u in konča z i.«

Na Goltezovih svislih je zapel njihov mlajši gospodar, za katerega se je glasil testament, da mu bo dal v adventu stari gospodar čez — tako je zapel kakor je pravilno:

»Kukiriki!«

Sosedova teta je čula nespodobno govorjenje in obrekovanje njihovega petelina in je bila jezna in je sklenila, da ga zakoljejo še tisto jutro, in so ga.

Jakcu je bilo hudo, jako hudo in meni tudi jako hudo, ker sem ga tako rad poslušal, ko je pel drugače kot pojo drugi, baš zato sem ga imel jako rad.

*

Tudi pri Zagorcu, pri gostilničarju, so imeli petelina. Pri Zagorcu so pa imeli tudi malega otročička, tako nekaj tednov je bilo staro. Petelin je spal na turškem kostanju pred hišo, malo gori nad oknom, dete pa je spalo pri Zagorčevki. Zagorčevka pa je imela jako trdo spanje: smrčala je na vse pretege in spala, da so rekli vaščani, da utegne celo sodni dan zaspati.

Neko noč je otroče neizrečeno jokalo — Zagorčevka ga ni čula, če bi bilo še bolj.

Tedaj se je pa oglasil petelin na turškem kostanju pred hišo tako na glas, da se je k sreči zbudila.

»O, ti nesnaga nesnažna, bom ti pomagala, da ne boš kričal in zijal tam gori kakor Turek in mi budil mojega malega, mojega majčkenega picka nedolžnega, ti grdoba!«

Tako se je jezila, ko ni vedela, kako je vsa stvar.

Zjutraj je ukazala možu:

»Pojdi, vjemi petelina, to kanaljo, vzemi bavto in mu odsekaj na tnalu na tistile stolici glavo!«

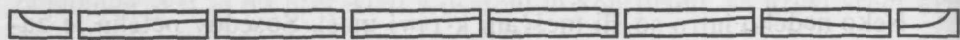
On se je začudil in vprašal:

»Kaj da tako hitro? Ali ima kiko v grlu?«

»Dete mi budi ponoči iz spanja!«

»Tisto pa že, tisto,« je rekel in šel.

Drugo noč ni bilo petelina več na turškem kostanju in tudi pel ni, a dete je vseeno jokalo kot sodni dan. Zagorčevka pa je sodni dan zaspala — dete je bilo v jutru mrtvo, pravijo, da se je razčesnilo.

H.:

Naš angelček je umrl.

Naš angelček je umrl, ni ga več...

Pred dnevi je še imel rdeča ličeca, se je še smejal, pel, klical: Ate, ate, ate, mama, mama! Božal nas je, pa končno — udaril. In če smo ga nato pogledali, je sklenil ročice in se miže smejal. Pa je videl rožice in je segel po njih. In ko jih je dobil, je zakihnil.

Naš angelček je umrl in ni ga več...

Ličeca so mu jela bledeti, redkeje se je zasmejal, redkeje pel, redkeje klical ateja in mamó. Nič več nas ni božal, še manj udaril. Rožice ga niso več mikale.

Hud veter mu je škodoval, dasi je bil dobro zavit. Otekel je v vratu, ni mogel več požirati. Le enkrat je še zaklical »papo« in še z ročicami hlastle nil po njej. Vedno težje je sopel.

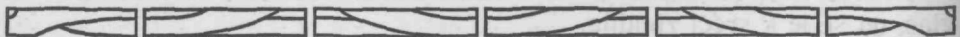
V zadnjih trenutkih je ležal v maminih rokah. Z objokanimi očmi ga je gledala. Naša Pavlinca pa ni več tega videla. In z mamó smo jokali mi, okolo stoječi.

Lažje je dihal naš angelček, mamica ga je položila v posteljico.

Ročice in nožice so mu postajale mrzle, le redko je še dihal in izdihnil.

Naš angelček je umrl, ni ga več...

V jutro sta se mu oglasila zvončka. Bele deklice so ga obiskovale; bilo je na dan sv. Rešnjega telesa. V žalosti je ležala hiša, ko je bilo zunaj veselo. Pa tolaži nas misel, da je naš angelček pri Onem, ki smo ga ta dan prav posebno čistili.

BOLTAROV MIHA:

Vijolica.

Maloruska pravljica.

red davnimi leti je vladal na poljskem prestolu v Krakovu star kralj, ki pa se je moral vedno vojskovati s sosednimi narodi. Ko je bila napovedana zopet nova vojna, se je čutil preslabega, da bi bil sam poveljeval svojim četam. Poslal je torej svojega sina Fiolka kot svojega namestnika z veliko armado proti sovražniku. Kraljevič pa je bil še mlad in zaradi vedne odsotnosti bojevitega očeta od matere premehkužno vzgojen in razvajen. Za-

radi tega je šel jako nerad v vojno, ter je ob teh nenavadnih razmerah in težavah, ki jih prinaša vojna s seboj, silno trpel. Ko je sedel nekega dne ves utrujen in spehan v taborišču ob reki Poprađu, so vplivali plini šotorovega ognja in razni neprijetni vonji mnogobrojnega moštva tako slabo na njegove nežne živce, da je omedlel in se zgrudil brez zavesten na tla. Moštvo se je silno prestrašilo. Zanesli so ga iz tabora ven ter mu postlali na bolj samotnem robu bližnjega gozda. Kraljevič pa se ni ganił, in vsi so se začeli bati za njegovo življenje. Hipoma pa so začutili silno močan in prijeten, pa nenavaden vonj, ki je na videz prihajal iz tal. In glej! Kraljevič, ki so mu bili zoperni vonji v šotorišču vzeli zavest, se je od tega prijetnega vonja zopet zbudil, odprl oči ter se jel ozirati okolo sebe. Kmalu je popolnoma okreval in zopet dobil svoje prejšnje moči. —

Vsi začudeni in veselo iznenadeni so začeli iskati vojščaki, odkod prihaja ta toliko prijeten in dobrodejen vonj. Dobili so v travi veliko množico majhnih, modrih cvetičic, kakršnih še ni nihče poprej videl. V spomin na ta dogodek, da je princ Fiolek zaradi njihovega vonja dobil zopet svoje zdravje, so jih imenovali poljski vojščaki — fiolki. Princ Fiolek si je nabral prvi šopek teh novih cvetic ter ga poslal žalujoči materi domov. Ta je vsadila te cvetice na vrt in jih skrbno gojila. Odtam so se kmalu razširile po drugih krajih in prišle so tudi k nam. Po princu Fiolku jih tudi mi imenujemo vijolice.

Pesem.

*Kar čez noč na našem vrtu
jablane so vse zardele,
kar čez noč po gredah solnčnih
cvetke so na moč zacvele. —*

*Kak v srce mi sega cvetje,
z njim pa jabolk lica rdeča —
prve vračajo ljubezen,
v drugih je nekdanja sreča ...*

*Pa čez noč na našem vrtu
slana vse je pomorila —
sreča moja pa se daleč
tja čez hrib je izgubila ...*

Tone Rakovčan.

Nataša, Sonja in Živko Lapajnetovi

PRILOGA ZVONČKU

DR. IVAN LAH:

Balkan.

(Konec.)

anes pojdemo torej naprej na Balkan. Upam, da ste se dobro prespali v Belgradu — zakaj na potovanju se človek utruji in mu dobro dene spanje in počitek.

Ako bi imeli časa, bi lahko naredili izlet v razna srbska mesta. Lahko bi se peljali s parnikom ob Dunavu navzdol, da bi si ogledali staro srbsko trdnjavo Smederevo, ki je najdalje ohranila svojo samostojnost, ko so Turki že davno preplavili vso srbsko zemljo. Iz Smedereva bi se peljali lahko do Stare Oršove in do Železnih Vrat in bi tako prišli na Rumunsko in v Bolgarijo; ako bi pa zavili s parnikom na sever, bi prišli na Ogrsko, v Budimpešto in naprej celo do Dunaja.

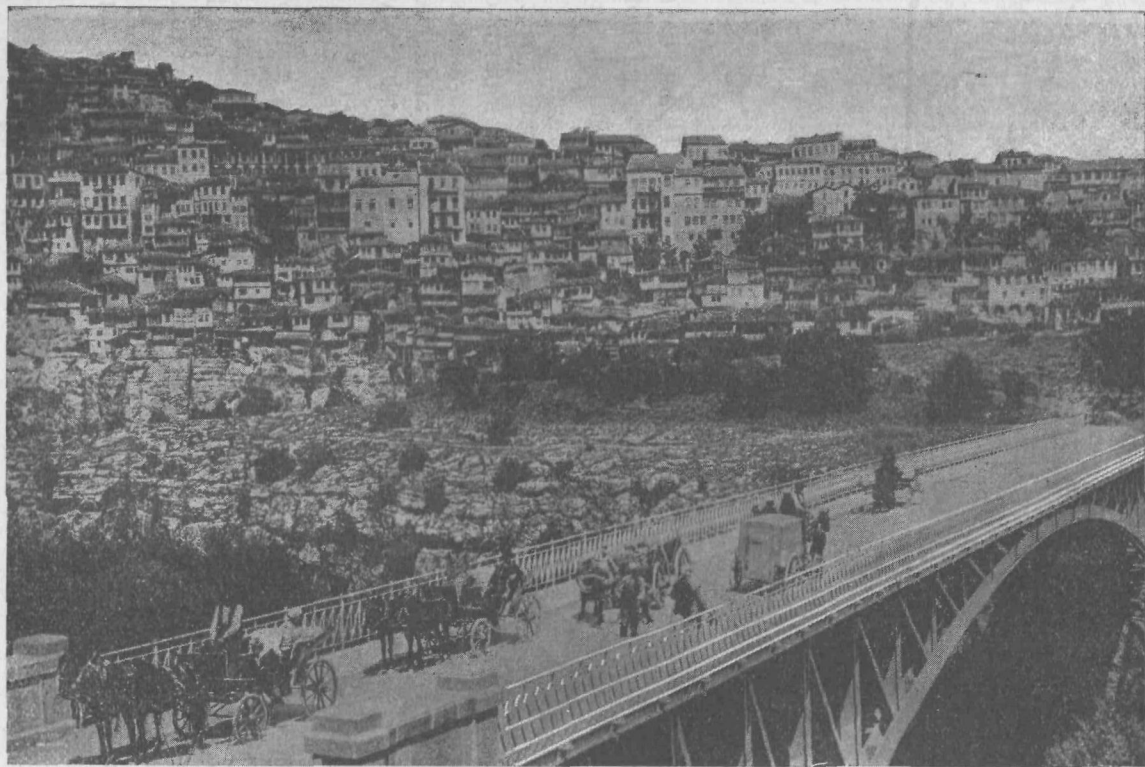
Železnice peljejo iz Belgrada na vse strani, in bi si lahko ogledali tudi druga mesta. Toda ne videli bi tam nič posebnega: mesta so se razvila šele v zadnjih letih, ko je Srbija l. 1878. postala samostojna, in le tuintam se najde še kak spomin na stare turške čase: nizke hiše, zapuščene mošeje, trdnjavski stolpi itd.

Zato pojdemo na kolodvor in si kupimo vozni listek naravnost do Sofije.

Srbski vlaki so taki kot naši, zakaj železnice morajo biti povsod enake, le na Ruskem so vozovi bolj široki — v Bosni pa bolj ozki.

Ako gledamo skozi okno, vidimo lepo srbsko zemljo, z bogatimi lesovi, lepimi griči in rodovitnim poljem. Do Sofije se vozimo 14 do 16 ur.

Prvo veliko mesto, ki nas zanima, je Niš. Pred 30 leti je bilo to malo zapuščeno mestece — nekdanja turška vas, sedaj je to lepo mesto —

Plovdiv

leži na zeleni ravnini — okolo in okolo pa ga obdajajo griči. Niš je sedaj najmočnejša srbska trdnjava, središče notranje Srbije. Od tu so šle lani srbske čete proti Turkom. Meščani v Nišu so jako navdušeni ljudje; če bi vedeli, da se vozimo mimo, bi nas gotovo prišli pozdravit, ker vedo, da smo Slovenci njih bratje.

Ko smo se pred tremi leti vračali z vsesokolskega zleta v Sofiji, smo dospeli okolo 10. zvečer v Niš. Na kolodvoru je bilo polno ljudi. Igrala je vojaška godba. Vlak je stal le nekaj minut. Ko smo stopili iz voz, so nas navdušeno pozdravili. Nekdo je stopil na ograjo in je govoril navdušen govor; potem pa je godba zaigrala slovansko himno; navdušeni klici »Živio!« so odmevali po vsem kolodvoru. Hipoma pa so se ljudje sprijeli.

»Kolo, kolo!« so klicali vsi.

V trenutku je godba zaigrala kolo, in cela dolga vrsta se je vrtila okolo vlaka. Obplesali smo ves vlak, in vlak je moral čakati, da smo se bratsko pocslovali. Tako je bilo torej v Nišu pred tremi leti. Vem, da bi ne bilo danes drugače, ako bi prišli tja.

Ako se vozimo naprej, pridemo po kratki vožnji v Piroto. To mesto je znano, ker se je tu leta 1885. končala bratomorna vojna med Srbi in Bolgari.

Vozimo se še nekaj časa in pridemo na mejno postajo Caritrod. Tu je meja med Srbijo in Bolgarijo. Na kolodvoru vidimo srbske in bolgarske uradnike v prijaznem pogovoru. Ako drugod preidete čez mejo v drugo državo, navadno strogo preiskujejo potne liste in prtljago. Tukaj vsega tega ni. Čez nekaj minut se že vozimo naprej po bolgarski zemlji.

Na južni strani se vlečejo napeti rjavi griči, polni širokih njiv. Tu so tiste planjave, na katerih se je razvil boj leta 1885. Kmalu se pripeljemo v Slivnico. Slivnica je preprosta kmetiška vas, ki leži na griču nad postajo. Tu se je bila leta 1885. odločilna bitka, v kateri so Bolgari zmagali nad Srbi. Tuje države so nahujskale Bolgare in Srbe na boj. Sovraštvo med obema narodoma je ostalo za spomin. Šele v zadnji vojni proti Turkom so Srbi in Bolgari pozabili na ono nesrečno vojno.

Vlak drdra hitro naprej. Na jugu se že kaže lepa zelena Vitoš-planina — na severu se kažejo gozdovi mogočne stare planine — med obema se razprostire hipoma pred nami široko razlita ravnina — in sredi nje stoji mesto — Sofija.

Sofija je popolnoma drugačna nego Belgrad. Sofija je popolnoma novo mesto. Ko je bila Bolgarija osvobojena (leta 1878.), je bilo tu malo turško mestece s par tisoči prebivalcev. Sedaj je to moderno mesto z lepimi stavbami, s širokimi ulicami s tramvajem, z lepimi parki in drevoredi in šteje nad 100.000 prebivalcev. Sofija je mesto, ki vsakemu ugaja. Raste hitro od dne do dne — ker je glavno mesto. Največja stavba v mestu je velika cerkev Aleksandra Nevskega, najlepša stavba v Bolgariji, ki jo je sezidal bolgarski narod v spomin na svoje osvobojenje za 36 milijonov levov. Šele v zadnjih letih je bila dovršena. Mogočne kupole se dvigajo druga nad

Pogled na Tirnovu

drugo visoko nad vse mesto. Drugo, kar nas bo zanimalo, je dvor bolgarskega carja. Vi si gotovo mislite, da morajo biti vse kraljevske palače jako velike. A to ni res. V Sofiji n. pr. je knežji dvorec enonadstropna palača, ne posebno velika, leži sredi mesta v zelenem vrtu, in njene rdeče stene se lepo kažejo med drevjem. Znano je, da bolgarski car rad potuje in da živi več drugod nego doma. Poleg knežje palače je lep velik vrt, ki se imenuje »graždanska gredina« — ali mestni vrt. Okolo tega vrta se dvigajo razna državna poslopja, same lepe stavbe. Med njimi je tudi gledališče; za temi hišami stoji lepa »Slovanska Beseda«. Tam najdete tudi slovenske časopise. Na drugi strani vidite staro poslopje z malimi kupolami. To je stara mošeja. Za spomin na turške čase so pustili Bolgari dve mošiji. Eno so izpremenili v muzej. Ako si hočete zbirke ogledati, vstopite. Vstop je prost, in vidite lahko marsikaj iz starejše in novejše bolgarske zgodovine.

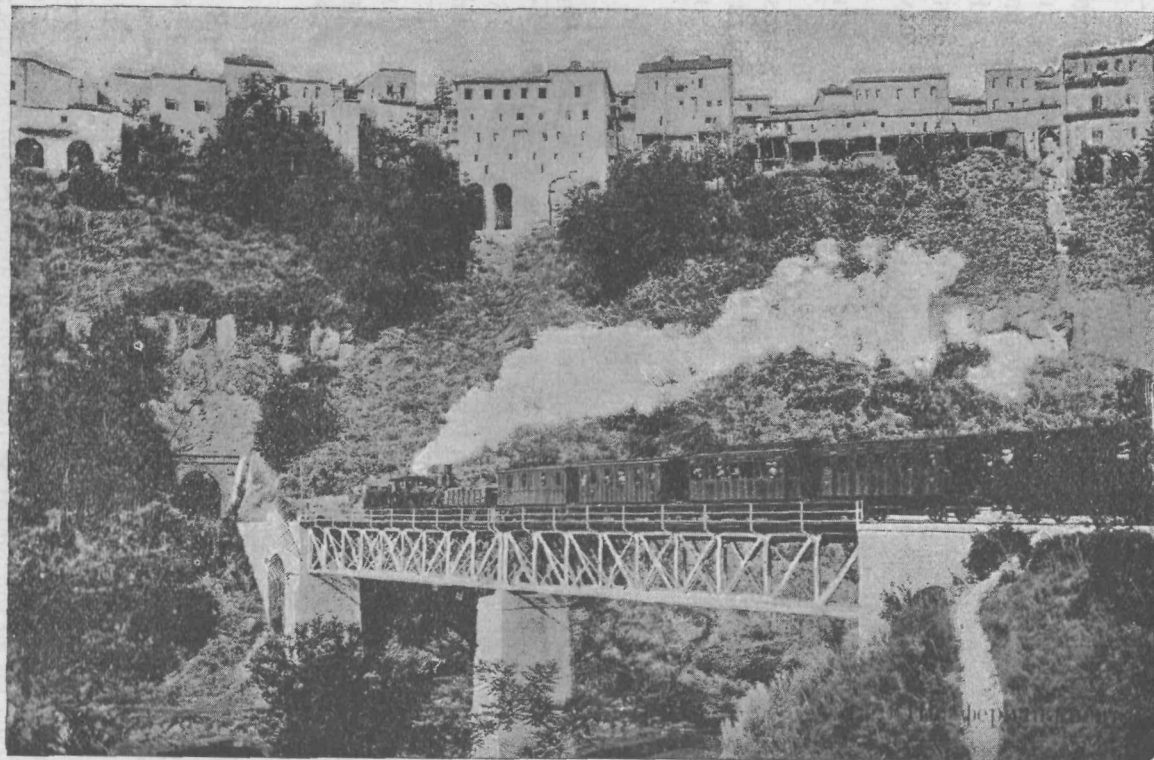
Ako gremo po ulicah naprej, pridemo do lepega trga: na eni strani se dviguje lepa stavba z napisom »V sgovor je silata« (v slogi je moč). To je bolgarsko sobranje ali državni zbor. Njemu nasproti pa stoji krasen spomenik carja osvoboditelja, najlepši spomenik na Balkanu. To je oni ruski car Aleksander, ki je leta 1876. podpisal vojno proti Turčiji in je osvobodil Bolgare. To je pravi spomenik bolgarske svobode.

Ako gremo od tu naprej, pridemo v lep park Borisov, ki ima ime po Borisu, ki bo bodoči bolgarski car.

Še mnogo zanimivega si lahko ogledamo. Najbolj Vas bo zanimal mal spomenik Vazila Levskega. Vazil Levski je bil dijakon, ki je navduševal narod na boj proti Turkom. Turki so ga vjeli in so ga v Sofiji leta 1873. obesili. Bolest nam napolni srce pred tem spomenikom mladega bojevnika, ko pomislimo, koliko ljudi je padlo v boju za svobodo. Vi morebiti niste še nič čitali o Bolgariji, zato bi vam bilo vse to tuje. Ako pa pogledate bolgarsko zgodovino, boste spoznali, da so bili Bolgari nekdanj slaven narod in da je iz njih zemlje izšla prva slovanska knjiga, ki je prinesla veselo vest odrešenja vsem slovanskim narodom.

Bolgari so bili prvi slovanski narod, ki so si ustvarili svojo državo. Pravijo sicer, da so bili prvotni Bolgari tatarski narod od Volge in da so zmagali najprej nad Slovani, ki so živeli ob Dunavu — potem pa so sami postali Slovani in so zrasli tako, da so postali nevarni Konstantinoplu ali Bizancu, kjer so vladali bizantinski cesarji. Bolgari so razširili svojo oblast prav do Dunava in do ogrske zemlje, njih car Krum (802 do 815) je stal pod obzidjem Carigrada in se je meril skoraj z nemškimi cesarjem Karlom Velikim. Bolgari pa so bili takrat še pagani in niso hoteli sprejeti krščanstva, ker so se bali, da bi ne izgubili svoje svobode, če sprejmejo vero iz Bizanca. Šele Boris, bolgarski knez (852 do 888), je sprejel krščanstvo in se je dal leta 865. krstiti.

Tisti čas namreč je dobil bizantinski cesar Mihael od velikomoravskega kneza Rastislava povabilo, naj bi poslal med slovanski narod na Moravi kake učeničke, ki bi ljudi v narodnem jeziku učili prave krščanske

Tirnovó z južne strani

vere. (Prej so namreč med Slovane prihajali samo nemški pridigarji.) Cesar Mihael je poslal Cirila in Metoda, ki sta leta 863. prišla na Moravo in sta prinesla prevod sv. pisma v slovanskem jeziku. To je eden največjih dogodkov v zgodovini slovanstva. Ciril in Metod sta bila iz Soluna in sta pisala v takozvanem staroslovenskem jeziku, ki so ga govorili v onih krajih. Tako je iz Bolgarije izšlo blagovestje na slovanske narode — slovanski knezi Rastislav, Kocelj in drugi so se dali krstiti — tako se je dal krstiti tudi Boris, bolgarski knez. Dobrih sto let pozneje se je dal krstiti ruski knez Vladimir (998), in tako je vse slovanstvo sprejelo krščansko vero v svojem jeziku s slovansko bogoslužbo. (Na vzhodu je ostala, pri nas so jo zatrli.)

Krščanstvo je ugodno vplivalo na Bolgare — menili so prepisovali slovanske knjige. Boris je šel (888) v samostan. Za njim je vladal sin Vladimir (888 do 892), potem pa Simeon Veliki (893 do 927), ki je najslavnejši stari bolgarski car. Takrat so začeli drugod slovanske menihe preganjati (Nemci so bili proti njim) in umaknili so se v Bolgarijo. Car je podpiral njih delo — tako se je razvila lepa kultura v književnosti — pa tudi splošno. Obenem je rasla bolgarska oblast na Balkanu tako, da je car Simeon bil gospodar vsega Balkana in se je nazval »car Bolgarov in gospodar Grkov« . . . Zmagal je v vseh bitkah in je zidal po mestih lepe cerkve in palače.

Njegovi nasledniki so prišli v medsebojne boje, ki so jih sovražniki porabili zase. Pričel se je odločilni boj med Bolgari in Grki. Ta boj je hotel izvajati car Samuel (976 do 1014). Po 40letnih bojih med Srbi in Bizantinci je prišlo do vojne, ki se je končala pri gori Belasica, kjer so bili Bolgari popolnoma premagani. Bizantinski cesar Bazilej je poslal carju Samuelu oslepljene bolgarske vojake nazaj. Samuelu je od žalosti počilo srce. (Slovenski pesnik Krilan je napisal o tem pesem.) Grki so zopet obvladali Balkan — na zapadu pa je zrasla mogočna srbska država. Pozneje so Šišmani zasnovali novo bolgarsko državo na vzhodu, ki se je po težkih bojih začela razvijati. Toda v tem so prišli Turki v Evropo. Kos za kosom je padal v njih roke — po bitki pri Tirnovu leta 1393. je bilo konec bolgarskega carstva. Turki so zavladali nad deželami. Leta 1444. je poljski kralj Ladislav hotel premagati Turke — toda v bitki pri Varni je padel, in vsa vojska je bila uničena. Tako so ostali Bolgari v turški sužnosti in so mnogo trpeli. Počasi so pozabili na svojo staro slavo. Leta 1762. je menih otec Pajsij izdal v bolgarskem jeziku »Historijo bolgaro-slovanskega naroda«, in Bolgari so se začeli zopet zavedati. Sto let je minilo, preden je prišlo leta 1878. osvobodjenje.

Od leta 1878. so Bolgari hitro napredovali in so postali skoraj najmočnejši narod na Balkanu.

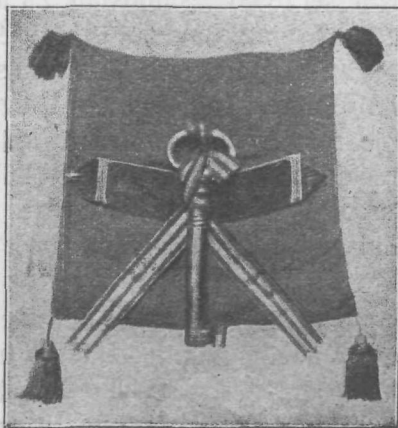
Ako hočemo narod spoznati, moramo potovati po njegovi domovini. Tako bi morali sedaj iz Sofije iti pogledat lepo mesto Plovdiv, kjer rastejo rožna polja, staro mesto Trnovo, stari Rilski samostan, slavni prelaz Šipka

— kjer se je bil najhujši boj leta 1878 — dobro bi bilo, da bi šli prav do Črnega morja v bolgarska pristanišča Varno in Burgas.

Ker pa nameravam prihodnji mesec zopet oditi v te kraje, se bomo drugič o tem pogovorili.

Za enkrat vam priporočam: Vzemite knjigo v roke in boste videli, kako slavno zgodovino imamo Slovani na Balkanu in kako škoda je, da jo Slovenci tako malo poznamo.

Prepričan sem, da boste vsi, ki ste z menoj potovali po slovanskem jugu, navdušeni Jugoslovani in da pojdete prej ali slej pogledat Balkan, ki je skupna domovina naših slovanskih bratov!

Ključ trdnjave Drinopolja

Trije žarki.

*Trije žarki tam iz zore
šinili so v tri strani ...
Prvi ptičke izpod gore
k pesmi glasni prebudi!*

*Drugi žarek zore čiste
šine v pisano polje;
zdrami rože bujnoste,
z lic obriše jim solzé ...*

*Tretji šine v postelj belo —
Mirko se odgrnil je;
in ko mu poljubi čelo,
že domov se vrnil je.*

*In vesel kot ptič iz kletke
Mirko gre v zbudjeni dan,
vije si h klobuku cvetke,
s ptički peva spev glasan!*

Fran Žgur.

Materi.

I.

Koder solnce sije,
koder luna sanja,
iskal sem te, mati,
iskal brez nehanja.

Iskal sem te, mati,
mogel ne zazreti:
luna v grob ne sije,
solnce v grob ne sveti.

Solnce v grob ne sveti
in ne v srce moje;
kar ni tebe, majka,
plaka srce moje.

II.

Solnce je tonilo
za gorice zlate,
moja misel plula
čez zelene trate.

Čez zelene trate
do ciprese črne;
in od tod se nikdar,
nikdar več ne vrne.

Preveč na gomili
majke je ihtela,
preveč, preveč meni
radosti je vzela.

I. L—č.

Oj, ta vetrček!

Po polju je vetrček pihal,
oj, vetrček zloben, vseznal
in žitu vsa zrna odnesel,
kdo krme ti, vrabček, bo dal?

Iz pisanih cvetk je raztresel
metulju priljubljeni med,
poglej ga, že leta metuljček
po polju zamišljen in bled.

Drevesu oplenił je listje
in pticicam hišice vzel,
za zlobno se delo ni zmenil,
smejoč se, je dalje odvel ...

Davorinov.

Beg zime.

Tiho, skrivnostno po polju meglenem
v noči brezvezdnati pomlad je šla:
„Kmalu, da, kmalu te, hčerka, odenem
s plaščem krasnejšim in rešim iz sna!“

In zašumele so sape v višavi,
kakor da nekaj iz sanj jih budi;
spodaj pod njimi po prazni dobravi
južni vetrovi iz dalje so šli ...

In dotaknila se mlada je Vesna
s krilom zelenim gozdov in poljan,
in odbežala pred njo je vsa besna
zima na daljno tja severno stran ...

Borisov.

Sredi polja.

Sredi polja širnega je mak obstal,
 sredi polja mak strmeč zatrepetal,
 sredi polja zašumeli klasi,
 ko zapel je Ave zvon na vasi.
 Sredi polja širnega obstal je kmet,
 sredi polja sklonjen molil je zavzet,
 sredi polja znoj mu lil raz čelo,
 polje pa je vse zazelenelo ...

Ivna.

E. S. THOMSON — DRAG. HUMEK:

Mačka s smetišča.

(Dalje.)

arovali in negovali so torej »Kraljico« in so bili polni hvale o njej. Ona se je pa po možnosti izogibala ljudem in psom, ker je videla v njih zaklete sovraže. Gorje je raslo v njej, in pogledi so ji pogosto uhajali preko visokih plotov na sosedna dvorišča, kjer je menda kraljevala svoboda. Ob vsej pazljivosti so kraljico često zalotili na smetišču, ki ji je edino zbužalo prijetne spomine na prejšnje zlate dni svobode in stradanja. In ko so nekega večera odvažali smeti,

je uporabila lepo priliko in je utekla skozi odprta vežna vrata ven na ulico.

Bilo je v hiši za njo krika in vika. A to ni motilo mačke. V dolgih skokih beži po ulici, da čimprej uteče neljubemu božanju in redni hrani in s svilo opaženi košarici. Že jo pozdravljajo prijetne vonjave od pristanišča. Ona pa beži in beži. Tupatam se ustavi in posluhne. Najtišji šelest jo požene v nov beg. Ob pristanišču je. Pot ji je odprta na sever in na jug. Neznano hrepenenje ji pravi, da bi se obrnila proti jugu. Pot je dolga in muke polna. Skozi skladišča, preko visokih skladalnic blaga in ob globokih morskih zajedah došpe proti jutru v kraje, ki jo pozdravljajo kot znanci. In ko pozlati jutranje solnce neskončno morje mestnih streh, se splazi mačka vsa utepena in lačna in napol ohromela skozi znano luknjo v plotu na svoje dvorišče in v svoj zabož, kjer je nekdaž uzrla svet. Njen svet!

Po dolgem in izdatnem počitku se napoti po svojem kraljestvu, da bi poživila spomine ali pravzaprav, da bi odkrila kaj užitnega. Tedaj jo izpazi Japov zamorec.

»Oh, gospod, gospod!« kliče zamorec svojega gospodarja, »vrnila se je naša »Kraljica«, pojdite in pogledjte!« Jap priteče in kliče muco z

najslajšimi imeni. Zamorec prav tako. Muci se pa neče novega ujetništva. Zato jo potegne preko zidu na sosedno dvorišče, da se umakne izkušnjava.

Jap si je bil opomogel z izkupičkom za »Kraljico«! Nanovo je pobelil svojo prodajalnico in dokupil si je pet ali šest novih kletk s kanarčki. In sedaj se mu je nudila zopet izredna prilika. Ujel bi ubeglo mačko in jo vrnil proti bogati nagradi. Naslednje dni sta torej nastavljala z zamorcem kosce mesa, ribje glave ali podobno vado. Dolgo se je ogibala mačka nevarnosti. Sreča jo pa stara prijateljica lakota in jo pregovori, da se splazi v past, kjer je nastavlil zamorec vabljivo ribjo glavo. »Tresk!« se v tistem hipu zapre pokrov. Konec je bilo zlati svobodi.

V tem je iztaknil Jap v listih, da obljublja bogata gospoda petindvajset dolarjev njemu, ki bi našel in vrnil tako in tako mačko, ki je utekla. »Bogati« gospod Jap sicer ni mogel zase zahtevati darila. To bi bilo nedostojno. Pa je poslal zamorca z mačko h gospodi. Prav vseeno mu je bilo, če dobi zamorec obljubljene dolarje. Živela sta v toliki slogi in tovarištvu, da je bil zamorčev denar obenem Japov denar. Če tudi narobe, ne vem.

»Kraljico« so stražili odslej še strožje. Nje pa ni izmodrilo življenje. Čutila se je pri polni skledi v svetlih dvorinah nesrečnejšo kot kdaj poprej.

*

Pomlad! Tudi v mestu jo čutijo. Tudi mestni vrabci se takrat pretepajo na strešnih žlebovih in v obuličnih jarkih. Ponoči je čuti prijetno mačjo pesem po dvoriščih, in gospoda se seli iz mestnega zidovja na letovanje. Tudi gospoda, ki je kupila »Kraljico iz Afrike«, se je selila na kmete. Mucso so prav enostavno zaprli v košarico in so jo naložili k sebi na voz. »Želi si svobode in zraka«, so rekli; »oboje bo tam zunaj v izobilju. In privadi se, prav gotovo se privadi.« Tako so se tolažili, pa so jo vzeli s seboj.

In proti njeni volji! Zakaj tako potovanje ji je bilo največje zlo. Kdo bi se srečen vozil zaprt v košarici, če je prav opažena s svilo! Pa ta vožnja. Prosim! Najprej na vozu po gričevitem mestnem tlaku. Potem na železnico. Uh, ta železnica! Prav nič duha ni na njej, ki bi spominjal na smetišče. Pa kako strahotno piska, sika in bobni! Z železnice na parnik, ki vozi preko široke struge. No, tu je nekaj podobnega kakor doma v pristanišču. Ampak zatem zopet na železnico! Po dolgi vožnji prekladanje na voz. In potem zopet neprijetno guganje in suvanje po slabi deželni cesti. Naposled prihod v prav tujo hišo. Tfu!

Vsakdo v hiši je gledal, da bi ustregel visokemu gostu. A Kraljica je prezirala prav vse od kraja. Edinole debeli kuharici se je posrečilo, da si je priborila pri njej mrvico zaupanja. Bila je vsa polna lepih kuhinjskih duhov, ki so se zdeli mački prav domači. »Če si mačka liže šapice, ko pride prvič v hišo, tedaj tudi ostane.« Tako je modrovala stara ženica, pa je ujela mačko v predpasnik in ji je namazala šapice s slanino. To ni

bilo všeč Kraljici! Pa saj ji vsa hiša ni bila všeč! A ko jo je kuharica izpustila iz predpasnika, si je mačka vendarle oblizala šapice in je — ostala. Prav nič pa ni ugajalo gospodi, da se je držala Kraljica le bolj kuhinje in v kuhinji najbolj pomijnka.

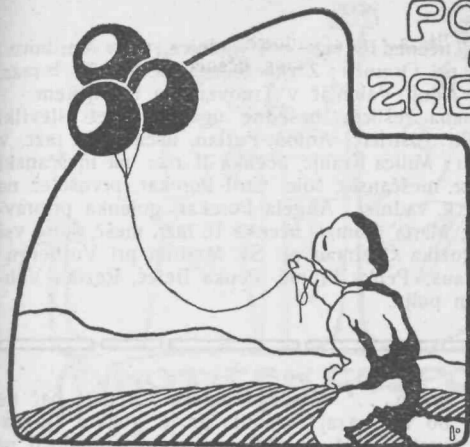
To res ni bilo posebno lepo. Gospoda je bila pa naposled zadovoljna, da mačka ni več tako divja in samasvoja. Naučili so tudi pse, da so puščali v miru. Tudi ni bilo vseokrog dečka, ki bi si bil upal zagnati kamen v plemenito žival. In hrane je bilo na kupe in vsega. Samo sreče ni hotelo biti. Želela si je muca nekaj, mnogo si je želela. Vedela le ni, kaj pravzaprav želi. Kaj tisto sveže mleko v beli skledici! Čemu stoji tam in se ji ponuja! To sploh mleko ni! Mleko je tisto, kar se ukrade iz pokritega lonca ali iz ročke! In kadar gospodarji v želodcu lakota! Tam za hišo je sicer prav majčkeno smetišče, okroginokrog hiše pa veliko dvorišče. Pa kaj bi takemu dvorišču! Vse je ponesnaženo z gredicami in z belimi, rumenimi in rdečimi rožami. Tam zunaj pa obdelani vrtovi in njive in travniki. Kaj bi to mački, ki se je rodila na smetišču! Nič ni ostankov od jedi. Nikjer napol gnile ribje glave. Še psi in konji nimajo tu pravega duha. Sploh najnesrečnejši kraj na tej božji zemlji. Pregnanstvo! Puščoba! Pobegnila bi muca, prav gotovo bi pobegnila, ko bi ne bilo kuhinje in stare kuharice v njej in pomijnka.

Koncem poletja so pripeljali v hišo na kmetih velik zaboj. Ne vem, kaj je bilo v njem. Pa je tudi popolnoma postranska stvar. Menda je dolgo ležal na ladji ali v pristaniškem skladišču, zakaj mucin nosek je odkril na njem mnogo lepil vonjav. In to so bili spomini na prošle dni! Muco je kar zbolelo tam nekje pri srcu. Ali se ji je zopet zahotelo svobode? Tisti dan se je sporekla kuharica s hišno gospodo, pa je odšla iz službe. In zvečer tistega dne je hotel najmlajši sinček porednež navezati mački na rep prazen kovinski zabojček. Da bi tako lepo ropotalo! Pa sta zaropotala z mačko, ki je imela za take slučaje pripravljene prav ostre kremplje. Na dečkov krik je pritekla mamica. Mačka pa v beg! Pravijo, da beži pcdgana zmerom navzdol, pes naravnost po planem, mačka pa zmerom navzgor. Tako tudi preganjana »Kraljica«. Ušla je in se je varno skrila v podstrešju. Težak ji je bil današnji dan. Najprej spomini na dom, zatem odhod edine prijateljice in naposled taka neumestna šala.

Črna noč pokriva svet. Mački se vidi samo siva. Tiho se splazi na dvorišče in preko nepotrebnih gredic in neumnega, bodečega grmičevja ven na cesto. Kam? Domov, domov! Pa kod se pride domov? Gotovo po poti, ki so se vozili na pomlad po njej. In odkod so jo pripeljali takrat? Od vzhoda? Od zahoda? Cesta drži na obe plati. Vse živali imajo poseben čut za smer, ki jo je treba ubrati ob važnih prilikah. Tudi v mački je ta čut kaj dobro razvit. In čut je velel naši mački, naj krene po cesti proti zahodu. (Dalje.)

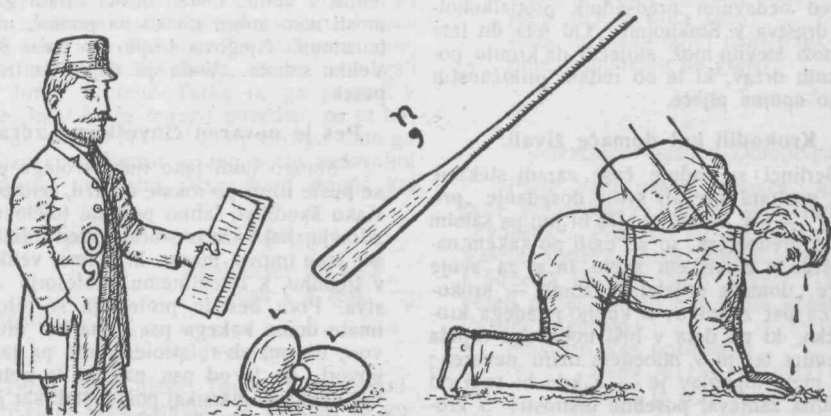

POUK IN ZABAVA

Zastavica v podobah.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v šesti številki.

**Nad zibko jasna so nebesa,
v nedolžnem srcu je pokoj.**

Prav so jo rešili: Josip Valenčič, učenec IV. razreda v Ilirski Bistrici; Alojzij Kraigher, učenec pri Sv. Trojici v Slov. gor.; Leo Berlic, učenec pri Sv. Trojici v Slov. gor.; Mira Kvedrova, gojenka v zavodu de Notre Dame v Šmihelu; Anica Štukelj, Rezika Plut, Josipina, Marija in Anica Grahek, Slavoj Kukman, Josip Kočevar, Francek Novak, Apa Grahek, Randelnov Apa, Simonič Tiče, Zupančič in Kapš, učenke in učenci enorazrednice v Petrovi vasi v Beli Krajini; Saša Ličan, učenec v Il. Bistrici; Vida Ušeničnik v Ljubljani; Vlasta Rudež, grad Tolsti vrh; Tatjana, Vlasta in Vidka Horvat v Ptuj; Stanko Skok v Domžalah; Stanko in Boris Samsa v Ilir. Bistrici; Angela Porekar, gojenka pripravnice pri šolskih sestrah; Marta Gomzi, učenka II. raz. meščanske šole; Vladimir Porekar, učenec III. razr. meščanske šole; Ciril Po-

rekar, prvošolec na gimnaziji, in Viktor Porekar, učenec III. razr. c. k. vadnice, vsi v Mariboru; Anton Šef in Peter Trstenjak, učenca na Humu pri Ormožu; Živko Šumer, učenec III. b. razr. v Škofji Loki; Janez Veronik v Reki; Franc in Adolf Valenčič v Trnovem na Kranskem.

V šesti številki so izostala sledeča imena rešilcev besedne uganke v peti številki Zvončka: Nada Znideršič, učenka III. razr. v Ilir. Bistrici; Anton Furlan, učenec IV. razr. v Novem mestu; Stanko Skok, učenec v Domžalah; Milica Kranjc, učenka II. razr. na meščanski šoli v Mariboru; Vladko Porekar, učenec III. razr. meščanske šole, Ciril Porekar, prvošolec na gimnaziji, Viktor Porekar, učenec III. razr. na c. k. vadnici, Angela Porekar, gojenka pripravnice na ženskem učiteljskišču pri šolskih sestrah; Marta Gomzi, učenka II. razr. mešč. šole, vsi v Mariboru; Vlasta Rudež, grad Tolsti vrh; Rozika Gselman pri Sv. Martinu pri Vurbergu; Lojzika Skuhala, Frančiška Petovar, Mimka Štraus, Pepka Filipič, Pepka Belec, Rezika Vau-potič, učenke IV. razr. pri Sv. Križu na Murskem polju.

Vladarji-zdržniki.

Največjo zdržnost od alkohola so si postavili kot sveto dolžnost svojega življenja sledeči vladarji: laški kralj Viktor Emanuel III., španski kralj Alfonz XIII., kralj švedski Gustav IV. in bolgarski car Ferdinand I. Španski kralj pije pri največjih dvornih prireditvah le svežo studenčnico. Švedska kraljeva družina se najtopleje zavzema za protialkoholni boj. Kraljica-mati deluje že do 40 let neutrudljivo v tej smeri. Njen sin Oskar je bil še pred nedavnim predsednik protialkoholnega društva v Stokholmu. Od leta do leta se množi število mož, stoječih na krmilu posameznih držav, ki le ob redkih priložnostih uživajo opojne pijače.

Krokodili kot domače živali.

Berlinci so zadnje čase zaradi stekline začeli postrani gledati svoje dosedanje „prijatelje“ — pse in mačke. Da bi jim pa samim ne bilo predolgčas, so se ozili po kakem nadomestilu v živalskem svetu in si za svoje bodoče „domače prijatelje“ izbrali — krokodile. Za par zlatnikov si kupijo mladega krokodilčka, ki ne dela v hiši nobenega ropota in nemira ter ni v nobenem oziru nevaren; samo malo topoglav je — a kdo bi tudi od krokodila zahteval posebne bistrosti! S krokodili trguje v Berlinu neki Elzačan in dela sedaj izvrstno kupčijo. V Ameriki je že dolgo v navadi, da si ljudje med sabo darujejo krokodilske grdobe.

Bolgarsko junaštvo.

Ves svet se je divil jugoslovanskemu navdušenju, ki je v balkanski vojni rodilo tolike uspehe. Mi, ki smo daleč od vojnega vrveža, si težko mislimo, kako je vsa čustva bolgarskega naroda popolnoma obvladala misel osvobodilne vojne. Sledeči oglas pa, ki je izšel v solunskem „Pravu“ na odl. čnem mestu, nam priča, da je Bolgar res — junak. Glasi se takole: „Iščemo Cvetana Pavleva, 14 letnega dečka, rodom iz Bitolja, ki je izginil kot prostovoljec v ohridskem oddelku. Pred poldrugim mesecem je bil še v Sar-Kiöju, od tedaj pa ni nobenega poročila več o njem. Prosimo one, ki vedo zanj, da to

javijo...“ Mladega junaka Cvetana pač ne bo več nazaj; zalotila ga je gotovo kje zavratna smrt, obležal je v cvetoči mladosti na bojni poljani...

Smrt gluhonemega otroka.

V Št. Jurju v Labodski dolini na Koroškem imata zakonca Ritter štiri gluhoneme otroke. Na Veliki petek letos so šli vsi štirje otroci k potoku, ki teče pod hišo, in so se tam igrali. Med igro je padel devetletni Valentin v vodo. Ostali otroci zaradi gluhonemosti niso mogli klicati na pomoč, in deček je utonil. Njegovo truplo so našli šele na Veliko soboto. Voda je naplavila truplo na pesek.

Pes je nevaren človeškemu zdravju.

Mnogo ljudi tako ljubi svojega psa, da se puste lizati po rokah, obrazu, celo po ustih. Kako škodljivo lahko postane to človeškemu zdravju, naj kaže ta slučaj: Pred 7 leti je prišel jako imovit mesar, ki je imel velike gobe v trebuhu, k imenitnemu profesorju zdravilstva. Prve besede profesorja so bile: „Ali imate doma kakega psa?“ na kar mu odgovori, da ima dva; profesor mu pa takoj odgovori, da je od psa nalezel te gobe. Pes vse ovoha in marsikaj požre, tudi kar je škodljivo, in če človek občuje z njim, večkrat zapazi, kako zoprno sapo ima pes. Zaradi vdihanja pasje sape pridejo strupeni bacili v človeško telo skozi usta, nakar mu pogosto začno rasti gobe v trebuhu. Omenjeni mesar, rodom Štajerc, se je moral dati operirati in je prestal hude bolečine.

Ogromna sveča.

Iz Novega Jorka poročajo: Največja voščena sveča, ki so jo kdaj vili, bo ona, ki jo namerava duhovnik Montelone od katoliške Naše Device ustanoviti v spomin pokojnemu milijonarju J. Pierpontu Morganu. Izdelava sveče bo stala 1500 dolarjev (7500 kron). Ogromna sveča bo 16 črvljev visoka in 18 palcev bo znašala v premeru. Ko bo izdelana, jo pošljejo v Rim in postavijo v Vatikanu. Prižigali jo bodo samo za praznike in bo zgorela šele čez 300 let.

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Oprostite, da se tudi jaz predrznem Vam pisati. Že dolgo sem si želel seznaniti se z Vašim koticom. Jako rad prebiram „Zvonček“. Saj se pa tudi mnogo lepega naučim, ako ga marljivo berem. Pa tudi mnogo drugih koristnih spisov sem že bral. Zdaj se pa jako zanimam za Balkansko vojno. Pridno čitam poročila z Balkana. Povedati pa moram, da je moja največja želja, da bi premagali naši bratje krutega Turka in ga pognali v Azijo. Imel bi še mnogo povedati, pa se bojim, da bi bilo moje pismo predolgo, zato ga za danes zaključim in ako boste zadovoljni z mojimi vrsticami, Vam bom drugič kaj več pisal.

Srčni pozdrav iz bele Ljubljane!

Baldomer Rebek,
dijak I. d. real.

Odgovor:

Ljubi Baldomer!

Tvoja želja glede Turkov se je uresničila. Ker se tako zanimaš za Balkan, je gotovo tudi Tebi „Zvonček“ jako ustregel, ko je začel priobčevati lep spis o Balkanu, ki ga oživljajo mnoge podobe. Ali ne?

*

Dragi gospod Doropoljski!

V šoli smo čitali „Zvonček“. Ali je res, da ste tudi Vi Sokol? Jaz sem Sokolica. Gospod Jezeršek nas vzame vedno na izlet. Ali ga poznate? Prav lepo Vas pozdravlja

Darinka Katalanova,
učenka II. razr. slov. šole v Trstu.

Odgovor:

Ljuba Darinka!

Tvojega gospoda učitelja dobro poznam. Vrl mož je to! Ravnaj se in delaj po njegovih naukih in zgledih, pa ostaneš vedno zavedna Slovenka!

*

Jutranji pozdrav.

Kadar solnce zjutraj prisije,
pesem vesela odmeva z dobrav,
vse pred zlatim se kraljem odkrije.
solnce pa z žarki pošilja odzdrav.

Pridi, le pridi, solncece zlato,
moje srce te kliče tako:
Pridi in rosno ogrej nam trato,
dole, planine in pa goró!

Anica Tomažičeva.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Prvič Vam pišem pisemce, ker bi se rada seznanila z Vami. Jako rada čitam „Zvonček“. Posebno mi ugajajo pisemca v Vašem koticu. Sedaj obiskujem II. razred I. oddelek ljudske šole v Divači. Najbolj me veseli petje. Drugo leto grem v Maria Saal. Prosim odgovora!

Presrčno Vas pozdravlja

Berta Mittereggerjeva,
učenka II. razr. I. odd v Divači.

Odgovor:

Ljuba Berta!

Praviš, da Te petje najbolj veseli! Prav! „Veselega srca vesela pesem je najlepši znak“. — Ko odideš z doma, gotovo ne pozabiš, da si hči slovenskih staršev.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Gospodična mi vedno posoja „Zvonček“. Ko preberem en zvezek, dobim drugega. Ali ste že bili v Trstu? Pridite v Trst, sedaj ni nič burje. Izpričevalo sem imela dobro. Rada berem „Zvonček“ zato, ker so lepe povesti. Pozdravlja Vas

Marija Medveščkova,
učenka II. razr.

Odgovor:

Ljuba Marija!

V Trstu sem že bil. Ko bi vedel, kje si, bi Te prišel obiskat. Tudi bi rad obiskal vse

tiste ljube mlade tržaške Slovenke in Slovence, ki so mi poslali toliko pisemc, da ne morem z vsemi naenkrat v svoj kotiček. Prosil bi jih, naj malo potrpe in naj ne bodo hudi name. Polagoma pridejo na vrsto. No, ker pa sedaj ne morem v Trst, pa jim Ti povej to, kar Ti odgovarjam, in jih potolaži, da ne bo prevelike jeze!

*

Čenjeni gospod Doropoljski!

Dovolite, da Vam prvikrat pišem. V šolo hodim h gospodu nadučitelju Rajšpu. Učim se rad vseh predmetov, posebno zemljepisa. Tudi rad čitam „Zvonček“ ter druge zabavne knjige. Veselje imam tudi do višjih šol v Ljubljani. Blagovolite priložiti to kratko pismo v svoj kotiček.

Srčne pozdrave Vam pošilja

Ivan Rakuša,

učenec IV. razreda v Ormožu-okolici.

Odgovor:

Ljubi Ivan!

Pisemce je v kotičku — Tvoja želja je izpolnjena. Ker imaš, kakor praviš, veselje do višjih šol v Ljubljani, se gotovo sedaj pridno pripravljaš, da boš lažje zmagoval delo nadaljnega učenja. Glavno je, da si pridobiš dobro podlago, potem boš lahko in uspešno zidal naprej.

*

Čenjeni gospod Doropoljski!

Videla sem v „Zvončku“, da Vam pišejo otroci. Tudi jaz Vam pišem par vrstic. Hodila sem do lani v italijansko šolo pri Sv. Luciji. Letos so odprli tukaj slovensko Ciril-Methodovo šolo, in tudi jaz jo obiskujem. Jako rada se učim slovenskega jezika, ker je moj materni jezik. Stara sem 11 let. Hudobni Italijani nas vedno preganjajo in najhujši so renegati. Nasadili smo rože okolo šole, pa so

jih nam naši sovražniki vse porvali. Ime!i smo v naši šoli gospoda učitelja Demojzesa, pa je obolel in je šel proč. Vsi smo žalostni, ker ga ni več pri nas. Sedaj imamo samo gospodično učiteljico. V šoli čitamo pogostoma Vaš „Zvonček“ in tudi doma, ker ga nam posodi gospodična. Meni jako ugaja „Zvonček“, tako lepe povesti in slike so v njem. Prosim, da bi mi odgovorili na to pismo!

Vsi učenci in učenke Vas pozdravljajo.

S spoštovanjem

Marija Sabadinova,

učenka slov. Ciril-Methodove šole pri Sv. Luciji v Istri.

Odgovor:

Ljuba Marija!

Vsem učenkam in učencem, ki me pozdravljajo, izrekam najlepšo zahvalo za pozornost in jim vračam pozdrave z dna srca! Vsi skupaj se z ljubeznijo učite lepe slovenske govornice in čitajte slovenske knjige, da ostanete vrli in zvesti sinovi in hčere slovenskega naroda. Tudi nad vsemi vami naj se izpolni pesnikove besede:

Hrib se omaje in hrast —

zvestoba Slovencev ne mine!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Danes Vam pišem prvo pisemce. Seznaniti se hočem z Vami. Rada čitam „Zvonček“ in v njem posebno Vaš kotiček. Prosim, da objavite to pisemce v „Zvončku“.

Pozdravlja Vas

Grozdana Bekarjeva,

učenka III. razr. v Podgradu (Istra).

Odgovor:

Ljuba Grozdana!

Tako: sedaj sva seznanjena! Ker se poznavam, upam, da se večkrat oglasiš; saj ravno iz Istre prihaja tako malo glasov v moj kotiček.

Kotičkove risbe

J. Veronik :

V tihi noči